

Gudbrandsdalen 2030

Søknad om skjønnsmidler til Statsforvalteren i Innlandet, januar 2022.

Sammendrag

De tolv kommunene i Gudbrandsdalen søker med dette skjønnsmidler til et forprosjekt hvor vi skal utarbeide **en felles handlingsplan for grønn omstilling**. Gjennom samarbeid og konkrete mål for hvordan kommunene skal tilrettelegge for grønn omstilling, ønsker vi å:

- Redusere vårt samlede klima- og miljøavtrykk,
- Få en mer effektiv oppgaveløsning og bedre tjenestetilbud i kommunene
- Øke innovasjonstakten i regionen.

Forprosjektet skal prioritere noen felles satsningsområder, som i neste omgang leder til flere hovedprosjekter og konkrete tiltak for å kutte utslipp i kommunene.

I tillegg til konkrete mål og bedre tjenester, vil vi gjennom dette prosjektet **bygge kompetanse i kommunene** knyttet til hva som kreves av kommunene. Prosjektet skal forankres og henge sammen med prioriteringer og arbeid som allerede foregår. **Vi ønsker derfor å samarbeide tett med Statsforvalteren**, fylkeskommunen og privat næringsliv til tett dialog gjennom hele prosjektet.

Vi vil i tillegg å opprette hjemmesider og **gode informasjonskanaler**, slik at andre kommuner og næringslivaktører kan inspireres og lære av arbeidet vårt.

Bakgrunn og mål for prosjektet

Gudbrandsdalen som bo-, arbeids- og besøksregion går flere utfordringer i møte i årene fremover. Distriktene preges av fraflytting og en lavere utviklingstakt enn mer sentrale strøk opplever. Parallelt står vi midt i en massiv grønn omstilling for å kutte klimagassutslipp, gjennom både offentlige reguleringer og private initiativ. Dersom vi som region blir hengende etter i denne utviklingen, vil vi tape ytterligere arbeidsplasser og innbyggere.

Dersom denne omstillingen derimot møtes riktig, kan det skape en rekke muligheter, der både kommuner og næringsliv styrker seg, og vi som region posisjonerer oss som en positiv kraft innen det grønne skiftet. Dette vil både kunne bedre egne kommunale tjenester, øke innovasjonstakten og heve kompetansen både internt og blant andre kommuner.

For å klare dette må vi samarbeide tett på tvers av kommuner, Statsforvalter, Fylkeskommune og næringsliv. Dette må også ses i sammenheng med Innlandsstrategien, og sikre Gudbrandsdalen et godt uttak av den. I dag mangler Gudbrandsdalen en slik helhetlig, regional tilnærming til hvordan overgangen til et lavutslippssamfunn kan styrke oss som en bo, arbeids- og besøksregion.

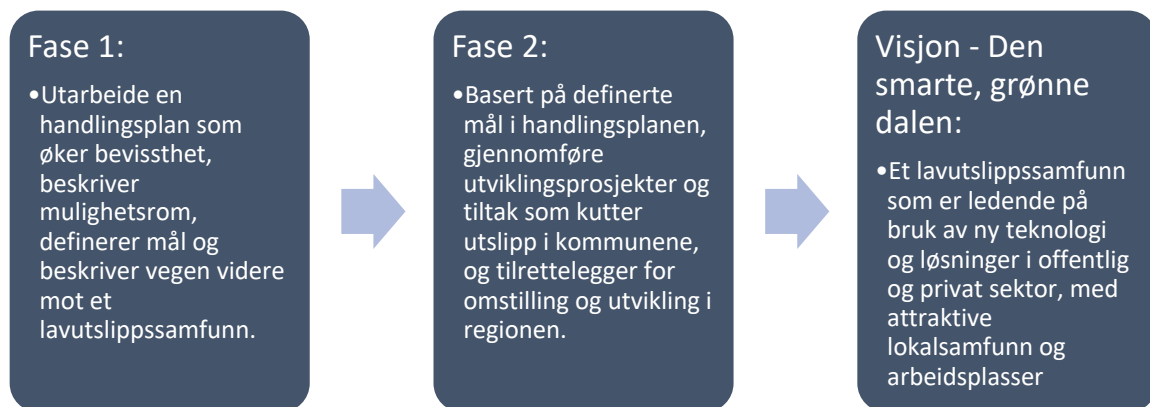
Næringslivet i Gudbrandsdalen har allerede tatt felles initiativ for å skape vekst og utvikling gjennom det grønne skiftet: Energiselskapene og bankene startet prosjektet Krafttak for grønn vekst, og reiselivet ønsker å utvikle en felles masterplan for et mer bærekraftig og framtidsrettet reiseliv i Gudbrandsdalen. Det at reiselivsnæringen også ønsker å se arbeidet

med Masterplan sammen med dette, styrker arbeidet og viser at forankringsarbeidet som har vært gjort over tid har vært god. Arbeidet videre vil fortsatt kreve forankring og det å sikre gode møteplasser, riktig kompetanse og god veiledning inn mot særlig kommunene vil være helt avgjørende. Statsforvalteren vil i så måte være en relevant og kompetent samarbeidspartner.

For å utløse det store potensialet omstillingen kan gi er det viktig at kommunene også tar tak for å heve egen kompetanse og bevissthet og danne gode rammevilkår og rutiner som forenkler omstillingen. Dette krever stor innsats fra kommunene i samarbeid med næringslivet, både som tjenesteprodusent, myndighetsorgan og samfunnsutvikler. Kommunene kan også ta initiativ til å definere noen felles mål som både kommuner og næringsliv jobber mot i fellesskap.

Gjennom fellesorganet Gudbrandsdalstinget ønsker derfor de tolv kommunene å gå sammen for å utarbeide en handlingsplan med konkrete mål og tiltak for hvordan Gudbrandsdalen skal bli et lavutslippssamfunn med attraktive lokalsamfunn, et sterkt næringsliv og framtidsrettede kommunale tjenester. Kommunene ønsker at Gudbrandsdalen tar en lederrolle innen den grønne omstillingen i Distrikts-Norge.

Vi søker derfor om støtte til et forprosjekt, hvor vi utarbeider en slik handlingsplan. Denne handlingsplanen blir første fase i et langsiktig samarbeidsprosjekt i hele regionen, og danner grunnlaget for videre arbeid med konkrete utviklingsprosjekter, som illustrert i figuren under.

Handlingsplanen skal:

- **Definere noen konkrete mål og satsningsområder** for utviklingen av regionen i løpet av de neste ti årene. Dette kan eksempelvis knyttes til kommunale regler og rutiner som klimakrav i offentlige anbud eller andre kommunale prioriteringer. Nullutslipps transportsoner, mål om en lavutslipps reiselivsnæring eller en sterkere sirkulærøkonomi er også eksempler på slike mål og programområder.

- **Identifisere hva som kreves for å nå disse målene.** Noen av målene som settes kan og bør utfordre dagens standarder. Er det behov for ny kunnskap eller teknologi, og hvilke eksterne aktører må i tilfelle kobles på? Kreves det forskningsprosjekter, eller andre kompetansehevende tiltak? Dette vil identifiseres gjennom forprosjektet, slik at vi enkelt kan etablere kontakt med de riktige aktørene og komme videre i utviklingsarbeidet i neste fase.
- **Sette en framdriftsplan for videre arbeid og de konkrete utviklingsprosjektene, med klare tidsfrister for hva som skal gjøres når.** Det er også viktig å fordele ansvaret for hvem som skal lede arbeidet videre, for å oppnå målene som defineres i handlingsplanen.

Handlingsplanen skal beskrive vegen videre i prosjektets andre fase, med definerte hovedprosjekter knyttet til hvert mål. Dette kan eksempelvis være en plan for hvordan kommunene i fellesskap skal utvikle og iverksette miljøkrav i offentlige anskaffelser, hvordan de sammen med næringslivet kan tilrettelegge for og utvikle lavutslippssamfunn og hva som kreves av forskningsprosjekter med akademia og næringslivet for å utvikle nye løsninger innen andre satsningsområder.

Initiativet er inspirert av Lofotrådets prosjekt «De grønne øyene»:
<https://degronneoyene.no/>.

For å få en helhetlig plan som er godt forankret blant alle kommunene, næringslivet og innbyggerne, er det viktig med en god prosess og sluttresultat. Vi søker derfor blant annet om støtte til en prosjektleder som kan jobbe dedikert med dette og koordinere arbeidet. I tillegg vil det bli behov for en nåsituasjonsanalyse som gir oss en grundig forståelse av dagens bilde, og hvor det største potensialet ligger. Vi ønsker også å gjennomføre en studietur for kommunene, for å inspireres og lære av andre initiativ og kommunale omstillingsprosjekter.

Forventet resultat

Forprosjektet skal skape en samlet visjon og utvalgte mål/satsningsområder for hvordan vi skal bli et lavutslippssamfunn og en attraktiv bo og arbeidsregion. Det skal danne grunnlaget for videre samarbeid, og definere hva som må gjøres for å nå de konkrete målene innen de ulike fokusområdene. Gjennom dette arbeidet skal Gudbrandsdalen i større grad bidra til å nå FNs klimamål.

Når forprosjektet er ferdig, skal arbeidet være godt forankret i både kommuner, regionråd og næringsliv. Vi skal etablere en prosjektorganisering som tilrettelegger for dette, og utvikle en nettside for informasjonsdeling til alle interessenter.

Når forprosjektet og handlingsplanen er ferdigstilt, begynner hovedprosjektene for å nå de utvalgte målene. Her vil vi mest sannsynlig ha behov for ekstern bistand fra både forskningsmiljøer, private utviklingsaktører og leverandører med flere. Vi har som mål å knytte oss til de beste fagmiljøene, og hente inn støtte fra forskningsrådet og/eller andre

relevante virkemidler. Målet er at flere av prosjektene skal bidra til nyvinning på både nasjonalt og internasjonalt nivå, slik at Gudbrandsdalen posisjonerer seg og tar en lederrolle for grønn omstilling i distrikts-Norge. Arbeidet med å knytte seg til fagmiljøer og søke forsknings- og utviklingsmidler er også viktig lokal kompetanseutvikling, og kan gjøre det enklere å hente mer støtte fra virkemiddelapparatet på senere tidspunkt.

Forankring og organisering

Forankring

Samarbeidsprosjektet er godt forankret blant alle tolv kommunene. På Gudbrandsdalstinget i oktober deltok både ordførere, kommunedirektører og opposisjonsleder fra hver kommune, og det var bred oppslutning om prosjektet. Alle ordførere signerte i tillegg på en intensjonsavtale om en felles satsning for å styrke Gudbrandsdalen gjennom det grønne skiftet:

Lillehammer kommune	Sel kommune
Øyer kommune	Vågå kommune
Gausdal kommune	Lom kommune
Ringebu kommune	Skjåk kommune
Sør-Fron kommune	Dovre kommune
Nord-Fron kommune	Lesja kommune

Det er med andre ord bred oppslutning om prosjektet, og stor forståelse for at dette er viktig å ta tak i fellesskap.

Organisering

Prosjektet vil organiseres på følgende måte:

Rolle	Aktør	Kommentar
Prosjekteier	Gudbrandsdalstinget v/ leder Ingunn Trosholmen	På vegne av 12 kommuner i Gudbrandsdalen
Prosjektgruppe	AU – Gudbrandsdalstinget	Prosjektgruppe for løpende dialog med prosjektleder
Prosjektleder	Innleid ressurs	Ansvarlig for koordinering og gjennomføring av forprosjekt
Referansegruppe	Representanter fra næringsliv og prosjekter, Innlandet fylkeskommune, Statsforvalter og/eller andre.	For å sikre god dialog med forvaltning og øvrig næringsliv. fl.

Gudbrandsdalstinget, med Ingunn Trosholmen og Lillehammer kommune som leder, vil stå som prosjekteier på vegne av de 12 kommunene i Gudbrandsdalen.

Vi ønsker å leie inn en prosjektleder for å sikre kapasitet og kompetanse knyttet til prosessen og koordineringen av arbeidet.

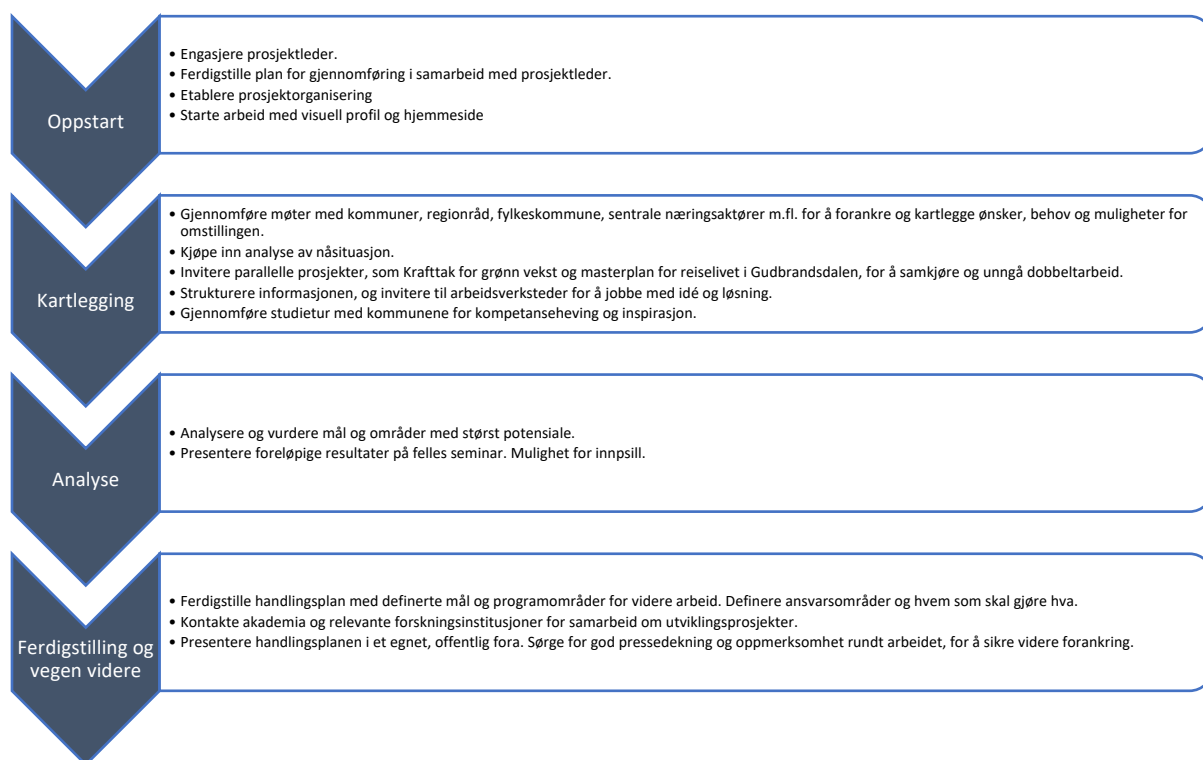
Vi vil etablere en prosjektgruppe med representanter fra Gudbrandsdalstinget, som vil fungere som en sparringspartner for prosjektlederen gjennom hele arbeidet. Dette sikrer at arbeidet til enhver tid er forankret og i tråd med Gudbrandsdalstingets mål.

For at forprosjektet skal resultere i hovedprosjekter som gir synlige resultater, er det avgjørende å jobbe tett sammen med næringslivet og pågående prosjekter, fylkeskommune og statsforvalter. Vi ønsker derfor å etablere en referansegruppe med representanter fra de ulike partene. Gjennom denne referansegruppen vil vi ha regelmessige møter der vi både informerer om prosjektet, henter inn tanker og innspill, og forankrer resultatene slik at vi kan jobbe tett sammen også gjennom hovedprosjektene.

Gjennomføring/metode

For at dette prosjektet skal lykkes er forankringen som nevnt avgjørende. Arbeidet med handlingsplanen blir derfor veldig viktig, med god involvering av alle relevante aktører. Dette stiller høye krav til innleid prosjektleder.

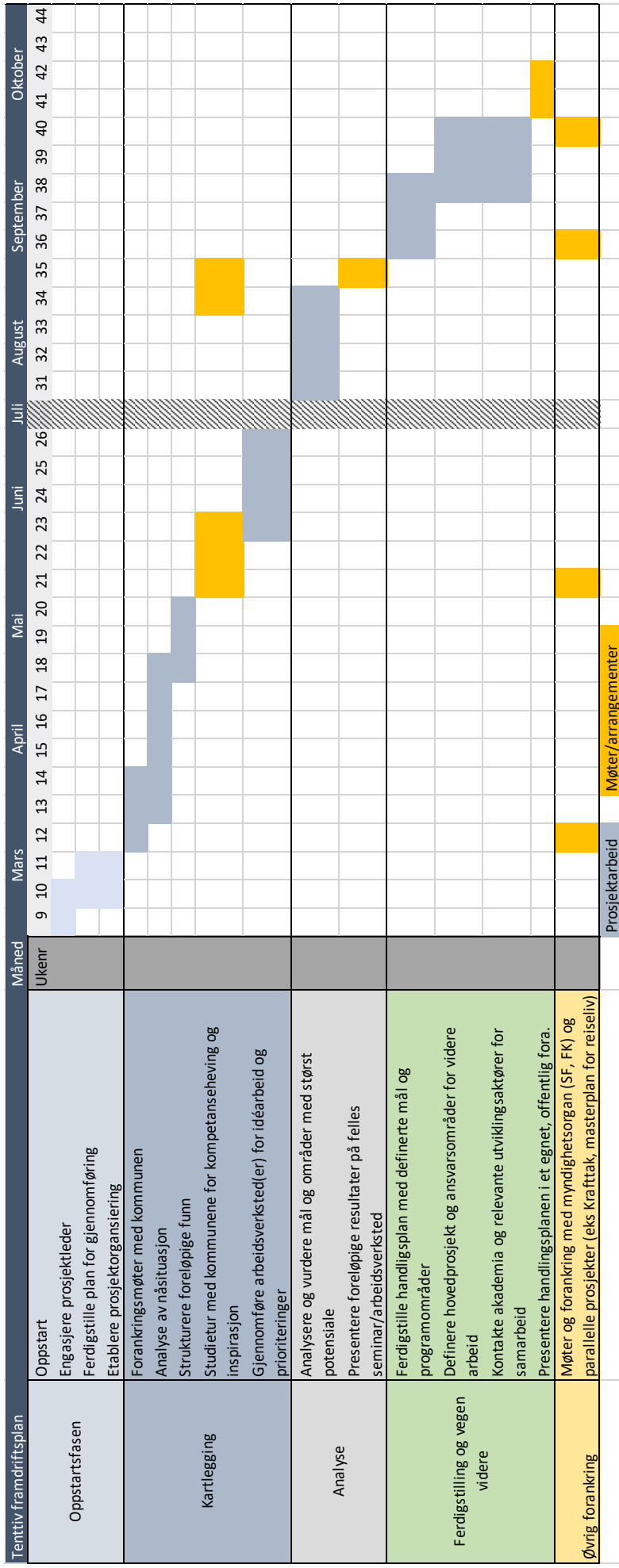
Vi ser for oss gjennomføringen av forprosjektet i fire faser:

En mer detaljert framdriftsplan vises på neste side. Som planen viser, legger vi opp til effektiv framdrift som involverer mange aktører. Dette krever god planlegging og

prosjektledelse fra start, for å sikre at alle kommuner og andre aktører har tid og mulighet til å delta på de forskjellige møteplassene.

Vi tar forbehold om endringer i framdriftsplan dersom koronasituasjonen krever det.

Finansiering (alle kostnader eks. mva)

Aktivitet	Interne kostnader	Intern tidsbruk	Behov for ekstern finansiering	Totale kostnader	Kommentar
Prosjektlederstilling		kr 50 000	kr 600 000	kr 650 000	Koordinering, planlegging og gjennomføring av arbeidsverksteder mm.
Innkjøp av analyse		kr 20 000	kr 250 000	kr 270 000	Innkjøp av situasjonsanalyse
Planlegging og gjennomføring av studietur	kr 108 000	kr 216 000	kr 100 000	kr 424 000	Studietur for inspirasjon og kompetanseheving.
Visuell profil og hjemmeside		kr 10 000	kr 100 000	kr 110 000	Utvikling av profil for informasjonsdeling.
Andre kostander			kr 50 000	kr 50 000	
Annen egeninnsats kommuner (arbeidsverksted, møter mm.)	kr 30 000	kr 525 000	kr -	kr 555 000	
SUM	kr 138 000	kr 821 000	kr 1 100 000	kr 2 059 000	

Lillehammer kommune søker derfor på vegne av de tolv kommunene i Gudbrandsdalen, via Gudbrandsdalstinget, om 1.100.000,- til gjennomføring av en slik handlingsplan. Egenfinansiering i prosjektet blir på totalt 959.000,-.